

Potilasturvallisuuden edistäminen KYSissä

Potilasturvallisuuden painopistealueina seurataan lääkehoidon turvallisuutta, yhtenäisen käsihygieniamallin etenemistä ja vaikutuksia käsihuuhteen käyttöön, laiteturvallisuutta sekä leikkaustiimin tarkistuslistojen käyttöä.

Näillä kaikilla potilasturvallisuuden osa-alueilla on tapahtunut edistymistä alkuvuoden aikana verrattuna vuotta aiempaan.

Potilasturvallisuuskulttuurikyselyn tulosten perusteella suunnitellut kehittämistoimenpiteet

Potilasturvallisuuskulttuurin mittaus (Hospital Survey on Patient Safety Culture, HSOPSC) toteutettiin loppukevällä 2014 koko KYSin henkilöstölle. Kyselyn tulokset raportoitiin loppuvuoden aikana palveluyksiköittäin.

Merkittävänä kehittämiskohteina potilasturvallisuuden edistämiseksi tunnistettiin työvuorojen vaihtoihin ja potilaan siirtymiseen liittyvä tiedonkulun varmistaminen, vaaratapahtumien raportoinnin, palautteen ja kommunikaation lisääminen sekä ylimmän johdon potilasturvallisuudelle antaman tuen vahvistaminen.

Näiden korjaamiseksi toteutetaan seuraavat interventiot:

- strukturoidun raportoinnin (ISBAR) käytön laajentaminen
- hiljaisen raportoinnin kehittäminen
- vaaratapahtumailmoitusten (HaiPro) moniammatillisen käsittelyn ja toimenpiteistä tiedottamisen lisääminen
- turvallisuuskävelyiden aloittaminen

Yleistä

- Vaaratapahtumailmoitusten määrä nousi lähes puolella (47,9 %) edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta.
- Ilmoitusmäärän kasvun sekä ilmoitusten laadun parantumisen voidaan arvioida johtuvan henkilöstön sitoutumisesta potilasturvallisuuden edistämiseen ja vaaratapahtumien syylistämättömästä käsittelystä sekä niiden johdosta tehdyistä toimenpiteistä.
- Potilaiden/omaisten tekemien ilmoitusten määrä on kasvanut neljänneksellä. Tätä voidaan pitää potilaiden ja omaisten tietoisuuden lisääntymisenä omista vaikuttamismahdollisuuksistaan. Ilmoittajan jättäessä yhteystietonsa häneen otetaan aina yhteyttä siitä, mihin toimenpiteisiin ilmoitus mahdollisesti johti.
- Alueen eri organisaatioista tehtyjen ilmoitusten määrässä on tapahtunut merkittävin kasvu (112 %). Näiden ilmoitusten avulla voidaan parantaa potilasturvallisuutta hoitoketuissa.

Kehittämiskohteet

- Valviralle tehtävien vaaratapahtumailmoitusten lisääminen. Ilmoitusvelvollisuus perustuu lakiin terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista (TLT –laki 629/2010).
- Painehaavojen ilmoittaminen HaiPro –järjestelmään.
- Hoidon haittavaikutusten ilmoittaminen Hilmo –rekisteriin.
- Käsihuuhteen lisääntyneen käytön ylläpitäminen kansallisen tavoitteen tasolla (100 – 150 litraa / 1000 hoitopäivää).
- Leikkaustiimin tarkistuslistan käyttö 100 %.
- Laiteajokortin kehittäminen.
- Global Trigger Tool (GTT) – menetelmän pilotoinnin jatkaminen lokakuun loppuun.
- Vakavien vaaratapahtumien käsittelyn vahvistaminen osaksi organisaation oppimista.

Potilasturvallisuusindikaattorit

Vaaratapahtumailmoitukset (HaiPro)	Kaikki ilmoitukset		Muutos		Läheltä piti -tapahtumien osuus %	
	Tammikuu-huhtikuu		%	lkm	Tammikuu-huhtikuu	
	2015	2014			2015	2014
Työntekijän tekemät	1204	814	47,9	390	43,6	45,3
- lääke- ja nestehoito	476	370	28,6	106	41,4	45,9
- tiedon kulku ja -hallinta	297	185	60,5	112	48,8	45,4
- kaatumiset ja putoamiset	77	53	45,3	24	9,1	7,5
- laitteet ja niiden käyttö	71	29	144,8	42	50,7	58,6
- ilmoitus Valviralle	8	5	60,0	3	50,0	60,0
- painehaavat	3	0	0,0	3	0,0	0,0
Potilaan/omaisten tekemät	15	12	25,0	3	26,7	33,3
Alueelliset	53	25	112,0	28	35,8	28,0

Yleisimmin (39,4 % kaikista ilmoituksista, vuotta aiemmin 45,5 %) raportoitii lääke- ja nestehoi-
toon liittyviä vaaratapahtumia. Näistä suurin osa (25,5 %) oli antovirheitä ja 16,7 % kirjaamisvirhei-
tä sekä 13,9 % jakovirheitä. Tiedonkulkuun ja – hallintaan liittyvät vaaratapahtumat olivat toiseksi
suurin ryhmä työntekijöiden tekemissä ilmoituksissa ja koskivat useimmiten potilastiedon hallintaa
(dokumentointia) (31,9 %), hoidon järjestelyitä (23,9 %) tai suullista tiedonkulkua ja viestintää (20,3
%).

Tiedonkulun ja – hallinnan vaaratapahtumat olivat yleisimmät KYSin ulkopuolelta tehdyissä ilmoi-
tuksissa (48,4 %) sekä potilaiden ja omaisten tekemissä ilmoituksissa (23,1 %).

Laitteisiin, tarvikkeisiin tai niiden käyttöön liittyvien ilmoitusten määrän suureen kasvuun (144,8 %) on vaikuttanut laitevaaroihin liittyvästä raportoinnista annettu hallinnollinen ohje. Valviralle tehtyjen
lakisääteisten ilmoitusten määrä ei ole kasvanut samassa suhteessa.

Vaaratapahtumailmoitukset (HaiPro)	Seuraus potilaalle IV - V kpl (%)		Riskiluokka IV - V kpl (%)		Kehittämistoimenpiteisiin johtaneet ilmoitukset kpl (%)	
	Tammikuu-huhtikuu		Tammikuu-huhtikuu		Tammikuu-huhtikuu	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Työntekijän tekemät	57 (4,7)	40 (4,9)	11 (0,9)	8 (1)	54 (4,5)	42 (5,2)
- lääke- ja nestehoito	13 (2,7)	12 (3,2)	2 (0,4)	2 (0,5)	18 (3,8)	14 (3,8)
- tiedonkulku ja -hallinta	15 (5,1)	10 (5,4)	3 (1)	2 (1)	10 (3,4)	11 (5,9)
- kaatumiset ja putoamiset	11 (14,3)	1 (1,9)	3 (3,9)	0	4 (5,2)	0
- laitteet ja niiden käyttö	3 (4,2)	4 (13,8)	2 (2,8)	0	7 (9,9)	4 (13,8)
- painehaavat	2 (66,7)	-	0	0	0	0
Potilaan/omaisten tekemät	3 (20)	3 (25)	0	0	1 (6,7)	0
Alueelliset	1 (1,9)	1 (4)	0	0	1 (1,9)	0

Seuraus potilaalle on ollut vakavin niissä vaaratapahtumissa, joissa syynä oli kaatuminen ja
putoaminen (14,3 %) tai painehaava (66,7 %). Riskiluokka on arvioitu muita hieman useammin
merkittäväksi tai vakavaksi kaatumisiin ja putoamisiin (3,9 %) sekä laitteisiin ja niiden käyttöön (2,8
%) liittyvissä vaaratapahtumissa.

Kehittämistoimenpiteiden dokumentointiin on tapahtunut eniten kehitystä potilaiden ja omaisten
tekemissä sekä kaatumisiin ja putoamisiin liittyvissä ilmoituksissa edelliseen tarkastelujaksoon
verrattuna.

Muut potilasturvallisuusindikaattorit (KYS-tasolla)	Kaikki ilmoitukset		Muutos	
	Tammi-huhtikuu 2015	2014	%	lkm
Hoitoon liittyvät infektiot (SAI)				
- veriviljelypositiivinen sepsis	42	50	-16,0	-8
- virtsatieinfektio	42	50	-16,0	-8
- pneumonia	45	52	-13,5	-7
- pinnallinen haavainfektio	32	38	-15,8	-6
- syvä haavainfektio	22	24	-8,3	-2
Hoitoon liittyvät haitat (Hilmo)	2,3	2,9	-20,7	-0,6
Käsihuuhteen kulutus (litrat/1000 hpv)	139	69		
Leikkaustiimin tarkistuslistat				
- käyttöaste %	89	78		
- vaihteluväli erikoisaloilla %	44-97	49-90		

Hoitoon liittyvien infektioiden ehkäisyyn panostetaan jatkuvasti. Pneumonioiden ehkäisy varsin-kin teho-osastolla on ollut viime vuosien erityinen kehittämiskohde. Pneumonioiden ehkäisy on vähentynyt 13,5 %. Myös kaikki muut tässä raportoitavat infektiotyyppit ovat vähentyneet merkittävästi. SAI-rekisteriin ilmoittaminen perustuu yksiköiden infektiiovastuuhoitajien tekemiin ilmoituksiin.

Infektioiden ehkäisyyn liittyvän työn tulokset näkyvät myös aseptiikkaan/hygieniaan liittyvien vaaratapahtumien ilmoittamisen orastavassa kasvussa. Näiden HaiPro –ilmoitusten suhteellinen osuus kaikista ilmoituksista on noussut 1,1 %:sta 2,3 %:in.

Hoitoon liittyvien haittojen kirjaaminen Hilmo-rekisteriin on lakisääteistä, ja sitä on parannettava.

Käsihuuhteen kulutuksessa on saavutettu ensimmäistä kertaa kansallinen tavoitetaso (100 – 150 litraa / 1000 hoitopäivää). Kulutusluvut perustuvat käsihuuhteen tilausmääriin. Kaarisairaalaan on hankittu käsihuuhdeautomaatteja, jotka nostavat selkeästi käsihuuhteen kulutusmäärää alkuvuodesta. Koko KYSissä edistetään oikean käsihygienian toteutumista yhtenäisellä toimintamallilla.

Leikkaustiimin tarkistuslistan käytön tavoitteena on kansainvälisten suositusten ja KYSin ohjeistuksen(hallinnollinen ohje) mukaisesti 100 %. Tämä tarkoittaa sitä, että jokaisessa elektiivisessä sekä päivystystoimenpiteenä tehtävässä leikkauksessa käydään suullisesti läpi tarkistuslistan kaikki kolme osakokonaisuutta.

Tarkistuslistan keskimääräinen käyttöaste on kasvanut merkittävästi. Vuosi sitten käyttöaste oli 78 % ja nyt 89 %. Myös erikoisalakohdaisesti on tapahtunut isoja parannuksia viimevuotiseen nähden.

Lääkehoidon teemavuosi 2015 - 2016

KYSin lääkehoidon teemavuosi käynnistyi maaliskuussa valtakunnallisena lääkehoidon päivänä. Päivän aikana henkilökunnalla oli mahdollisuus tutustua auditorion ylälämpiössä mm. lääkitysten kirjaamisen kiemuroihin ja selvittämisen saloihin sekä Kanta-palveluihin. Sairaalan pääaulan ”akvaariossa” farmasian, lääketieteen ja hammaslääketieteen opiskelijat kannustivat KYSin asiakkaita pitämään lääkitystietonsa ajan tasalla.

Teemavuoden tavoitteena on parantaa lääketiedon hallintaa alueen sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä. Vuoden aikana lääkehoidosta vastaavaa henkilöstöä aktivoidaan pohtimaan ja jakamaan lääkehoitoon liittyviä hyviä käytänteitä kaikkien hyödynnettäviksi.

Henkilökuntaa pyydetään lähettämään lääkehoidon turvallisuutta lisääviä vinkkejä sähköpostilla susanna.saano@kuh.fi. Vinkit voivat olla pieniä muistutuksia asioista, jotka huomioon ottamalla voidaan parantaa potilasturvallisuutta. Vinkeistä valitaan kuukausittain KYSin intranetissä julkaistava lääkitysturvallisuusvinkki. Kaikkien vinkin antaneiden kesken arvotaan ammattikirjallisuutta.

Työyksiköille kohdennetun kilpailun avulla etsitään lääkehoidon turvallisuutta edistävää moniammatillisena yhteistyönä toteutettavaa käytäntöä. Suunnitelma tulee lähettää lääkahoitotyöryhmälle elokuun loppuun mennessä. Suunnitelman toteutuminen raportoidaan helmikuussa 2016. Paras yksikkö palkitaan 1000 euron työhyvinvointirahalla.

Lisätietoja kilpailusta, kuukauden vinkistä ja muista tapahtumista löydät KYSin intranetin Lääkehoito-sivustolta (KYS intranet → Hoitotyö → Lääkehoito → Teemavuosi). Myös vuoden aikana julkaistavat materiaalit kootaan sivustolle.

Edistetään yhdessä lääkitysturvallisuutta!

Susanna Saano, proviisori, FaT
KYS sairaala-apteekki

Tulevia tapahtumia

Kansallinen potilasturvallisuusviikko 21. - 25.9.2015

KYS koordinoi Kuopiossa ensimmäistä kertaa järjestettävää potilasturvallisuusviikkoa. Viikon teema on ”Asiakas, potilas, ammattilainen – vaikuta potilasturvallisuuteen!”

Viikolla pidettävät asiantuntijaluennot on suunnattu sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille sekä alan opiskelijoille.

Luentoaiheita ovat lääkitystiedon hallinta, ravitsemus, kivunhoito, kaatumisten ehkäisy, hoitoon liittyvät infektiot, vaaratapahtumista oppiminen, potilaan vaikuttamismahdollisuudet potilasturvallisuuteen ja Lean -mallilla kehittäminen.

Viikon aikana kuullaan myös pohjoismaisia potilasturvallisuuden asiantuntijoita Ruotsista, Norjasta ja Tanskasta.

Tapahtuma on osallistujille maksuton. Lisätietoja viikon tapahtumista ja ilmoittautuminen osoitteessa:

www.pssh.fi/potilasturvallisuusviikko

4th Nordic Conference on Research in Patient Safety and Quality in Healthcare 19 - 20 May 2016 in Kuopio, Finland

Lisätietoja osoitteessa:

www.uef.fi/en/recps/ajankohtaista

Potilasturvallisuuskatsaus

Katsaus ilmestyy kolme kertaa vuodessa ja sisältää potilasturvallisuuspäällikön kokoamat tiedot KYS -tasolla (mukaan lukien Kysteri).

Palveluyksiköiden kehittämispäälliköt raportoivat HaiPro -järjestelmästä saatavat potilasturvallisuusindikaattorit palveluyksiköitasolla johtoryhmissä. Raporttien johtopäätökset lähetetään johtoryhmäkäsittelyn jälkeen tiedoksi potilasturvallisuuspäällikölle.

Potilasturvallisuuskatsauksen käsittely:
- KUJO 23.6.2015

Tiedoksi: intra, PSSHP:n hallitus, valtuusto ja tarkastuslautakunta